

Procés Participatiu per la Llei de Patrimoni Cultural

Document de resultats del debat sectorial sobre Museus i Patrimoni Moble

Introducció

El Departament de Cultura posa en marxa un procés participatiu per a l'actualització i millora del règim de protecció i conservació del patrimoni cultural català amb els objectius següents:

- Informar la ciutadania d'aquesta iniciativa de regulació i ordenació del patrimoni cultural a Catalunya.
- Organitzar un diàleg social ampli i divers sobre la normativa en matèria de patrimoni cultural al llarg del territori català.
- Emprar els resultats del procés en la definició de la llei i de les actuacions associades, traslladant la informació obtinguda als grups parlamentaris amb l'objectiu de contribuir en el debat polític entorn a l'avantprojecte de la Llei de patrimoni cultural.

La finalitat és conèixer l'opinió de la ciutadania en general, les entitats i els sectors professionals relacionats amb aquesta matèria sobre com es pot actualitzar i millorar el règim de protecció, conservació, acreixement, investigació, difusió i foment del patrimoni cultural català.

Aquest procés participatiu es va iniciar al mes d'octubre de 2024, i finalitzarà al desembre del mateix any. Es preveu la celebració de 6 sessions de debat territorials, presencials, i 6 sessions de debat sectorials, virtuals.

El present document recull els resultats relatius a la sessió de debat sectorial sobre Museus i Patrimoni Moble.

Data, horari i ubicació

21 de novembre de 2024 de 10h a 12h de manera virtual a través de la plataforma Zoom.

Agenda de la sessió

10.00h a 10.15h: Benvinguda i reflexions per a una nova Llei del Patrimoni Cultural Català

10.15h a 10.20h: Context del procés participatiu

10.20h a 11.15h: Dinàmica 1: Debat entorn als eixos 1 i 2

11.15h a 11.55h: Dinàmica 2: Debat entorn a l'eix 3

11.55h a 12.00h: Conclusions, properes passes i tancament de la trobada

Persones participants

Van assistir un total de 9 persones a la trobada, de les quals 6 eren dones (66%), i 3 eren homes (33%).

Resultats de la sessió

Eix 1. Definició de Patrimoni i Eix 2. Competències i coordinació

L'objectiu de la dinàmica era, a través d'un conjunt de preguntes plantejades, obrir el debat entre les persones participants per tal de recollir aportacions entorn a la definició de patrimoni que escauria que incorporés la futura Llei, així com la identificació d'elements clau a incorporar-hi en relació al marc competencial i la coordinació entre agents, amb la voluntat d'actualitzar el text així com de resoldre'n les mancances i disfuncionalitats.

La dinàmica s'ha dividit en dues parts, 2-3 minuts de reflexió personal, i després el debat entorn a les preguntes per a la reflexió.

Resultat del debat:

Eix 1. Definició de Patrimoni

Missatges clau:

- Es destaca la importància de no vincular el patrimoni exclusivament a criteris temporals rígids, sinó a valors culturals, socials i emocionals, especialment en un context de constant canvi. Es considera que el patrimoni contemporani, incloent elements de recent creació amb valor social o memorial, hauria d'integrar-se dins la legislació patrimonial de manera diferenciada, respectant altres processos com els etnològics o industrials.
- Caldria que la nova Llei revisi les figures de classificació i protecció de béns culturals, tant mobles com immobles, per garantir que siguin aplicables a tot tipus de patrimoni. La llei hauria de ser flexible i clara, amb criteris amplis però interpretables, per evitar buits legals. A més, es considera essencial harmonitzar la llei de patrimoni amb altres normatives com les de paisatge i museus, establint criteris específics per a la protecció de béns immobles i mobles.

Aportacions i contingut de la conversa:

- Es comenta que el patrimoni no hauria de vincular-se a terminis temporals estrictes, sinó a valors culturals, emocionals i socials, especialment en una societat en constant canvi. Es considera necessari reconèixer el patrimoni contemporani, que inclou elements de recent creació amb valor memorial o social, dins la legislació, diferenciant-lo d'altres processos patrimonials com l'etnològic o l'industrial.
- Es proposa revisar les figures de classificació i protecció de tots els béns culturals, tant mobles com immobles, per garantir que qualsevol figura de protecció sigui aplicable a qualsevol tipus de patrimoni. La llei hauria de ser clara

- i flexible, amb criteris amplis però interpretables, per evitar buits legals i problemes de gestió. Es recomana aprofitar criteris existents en museus i altres organismes per extrapolar-los a la normativa patrimonial.
- Es destaca la importància de protegir tant els béns immobles com els elements interns, tenint en compte la unitat de procedència i el valor patrimonial conjunt. Es considera necessari abordar la gestió integral del patrimoni industrial, protegint no només l'edifici, sinó també tot allò que en forma part. Es detecta que la compartimentació actual dificulta aquesta visió global.
  - S'indica la necessitat d'harmonitzar la llei de patrimoni amb altres normatives, com la de paisatge i la de museus. Es remarca que el paisatge cultural, resultat de l'acció humana, ha de diferenciar-se clarament de la protecció ambiental. També es proposa definir els òrgans consultius i establir criteris específics per als béns immobles i mobles, assegurant-ne una aplicació coherent.
  - Es considera imprescindible incloure noves categories de patrimoni cultural, com el patrimoni contemporani i el patrimoni industrial, i garantir la protecció del patrimoni documental. Es recomana definir clarament les competències dels diferents agents implicats i harmonitzar la legislació amb les definicions internacionals, com les proposades per l'ICOM.
  - Es destaca el paper fonamental dels museus en la conservació, recerca, difusió i educació del patrimoni cultural. Es proposa reforçar la funció dels museus com a espais de reflexió social, amb un paper actiu en la promoció del patrimoni industrial com a clau per entendre la societat catalana actual i la seva contribució a la identitat col·lectiva.

Eix 2. Competències i coordinació

Missatges clau:

- Es proposa que la protecció del patrimoni cultural sigui vista com un dret fonamental de les persones, essencial per al benestar de la societat. Es proposa un clima d'intercooperació administrativa, transferint certes funcions de la Generalitat als ajuntaments, per agilitzar processos i aprofitar millor els recursos municipals, que tenen una capacitat superior en molts casos.
- Es destaca la necessitat de millorar la formació dels professionals del patrimoni, adaptant els currículums a les necessitats reals del sector i establint protocols clars per garantir la qualitat tècnica. A més, es proposa una major coordinació entre els agents implicats, creant espais de diàleg i revisant els sistemes de comissions per evitar l'ancoratge institucional i permetre que els agents locals assumeixin més responsabilitats.

Aportacions i contingut de la conversa:

- Es destaca la necessitat de vincular la protecció del patrimoni cultural amb els drets fonamentals de les persones, ressaltant el seu valor essencial per a la societat. Es proposa impulsar un clima d'intercooperació administrativa, transferint certes funcions de la Generalitat als ajuntaments per agilitzar els processos i optimitzar els recursos, ja que la suma de les capacitats municipals supera la de l'administració central.

- Es considera important definir de manera clara els rols i funcions dels diferents agents implicats, preferiblement dins la mateixa llei, en lloc de relegar-ho a reglaments posteriors. Això inclou reconèixer i regular la figura del conservador-restaurador, establint les seves competències i responsabilitats, i assegurant que les intervencions sobre béns culturals siguin realitzades per professionals qualificats amb formació específica en conservació-restauració.
- Es proposa millorar la formació en patrimoni i museologia, ja que els currículums actuals no s'ajusten a les necessitats reals. Cal garantir la capaciació i idoneïtat dels professionals que treballen a les institucions patrimonials i fomentar-ne la formació contínua. Es considera necessari establir protocols clars en àmbits com la documentació i la conservació per assegurar la qualitat i coherència del treball tècnic.
- Es remarca la importància de coordinar-se de manera conjunta, superant l'individualisme actual i compartint problemàtiques i solucions. Es proposa crear espais de diàleg actualitzats entre els agents implicats, revisant els sistemes de designació de les comissions per evitar l'ancoratge institucional. També es planteja que els agents locals tinguin competències legals per assumir funcions fins ara reservades a la Generalitat, sempre que comptin amb la capacitat tècnica necessària i es coordinin amb l'administració superior.
- Es destaca la necessitat d'alleugerir la càrrega burocràtica per als professionals del sector i avançar cap a la definició d'òrgans gestors amb independència i poder de decisió sobre la protecció i conservació del patrimoni cultural català.

Eix 3. Reptes en l'àmbit del Patrimoni Cultural

Missatges clau:

- Es proposa establir plans de contingència amb estratègies clares per protegir els béns culturals davant fenòmens extrems com inundacions o variacions de temperatura. Així mateix, es destaca la necessitat de més inversions en protecció i formació tècnica per afrontar aquests reptes.
- Es subratlla la importància de planificar adequadament els repositoris digitals, amb dotació de recursos i formació del personal. A més, es proposa una millor coordinació amb altres departaments per afrontar els costos elevats i l'impacte mediambiental de la digitalització, establint mecanismes de control i inspecció per garantir-ne l'eficàcia.

Aportacions i contingut de la conversa:

- Es manifesta una preocupació significativa per l'impacte del canvi climàtic sobre el patrimoni cultural. Es proposa establir plans de contingència que incloguin estratègies clares per protegir els béns culturals i garantir la seguretat dels visitants davant fenòmens extrems com inundacions i variacions de temperatura. Es ressalta la necessitat d'inversions en protecció i formació tècnica per afrontar aquestes situacions.
- Pel que fa a la digitalització, es subratlla la importància de planificar adequadament els repositoris digitals, incloent-hi la dotació de recursos i la formació del personal. Es reconeix que cada institució hauria de fer-se càrrec del seu servidor, però això comporta costos elevats i impacte mediambiental, la qual

cosa obliga a replantejar prioritats. Es destaca la necessitat de coordinar-se amb altres departaments i establir mecanismes de control i inspecció.

- Es proposa reforçar els instruments de protecció i el règim sancionador per garantir el compliment de les normatives patrimonials. Es planteja la possibilitat d'inhabilitar responsables de projectes o conservadors-restauradors en cas d'incompliments greus, així com de registrar i difondre informació sobre sancions aplicades per augmentar la consciència sobre l'impacte de les accions negligents.
- Pel que fa a la dinamització i socialització del patrimoni, es considera essencial integrar aquest contingut en el currículum educatiu, fet que requerirà la col·laboració amb el Departament d'Ensenyament. Es ressalta la necessitat de coordinar-se amb altres departaments de la Generalitat per garantir una protecció i difusió més efectiva del patrimoni cultural.
- Es posa èmfasi en la protecció del patrimoni industrial, sovint infravalorat, i es reivindica la necessitat de dotar-lo de recursos humans i materials adequats. Es planteja com un repte la conservació d'elements efímers o tecnològics, com els béns industrials, qüestionant si conservar només l'objecte físic té sentit si no està en funcionament.
- Es destaca la importància de desenvolupar noves formes de difusió i transmissió del coneixement mitjançant estratègies digitals i reconstruccions històriques. També es proposa la creació de fons nacionals unificats en diferents matèries, amb l'objectiu d'assegurar una protecció integral del patrimoni cultural. Finalment, es remarca la necessitat de reforçar la coordinació amb agents externs i cossos de seguretat per garantir una protecció efectiva.

Properes passes

- Es poden fer arribar els comentaris o matisos que escaiguin per a complementar aquest document.
- Es pot seguir participant a través del [Portal Participa](#), a l'apartat "Proposa".
- Es publicaran les conclusions de totes les sessions de debat, així com un informe final del procés participatiu.